Repertoriul jurisprudenței

CONCLUZIILE AVOCATULUI GENERAL
MANUEL CAMPOS SÁNCHEZ-BORDONA
prezentate la 3 octombrie 2018[1]

Cauza C-572/17

Riksåklagaren
împotriva
Imran Syed

[cerere de decizie preliminară formulată de Högsta domstolen (Curtea Supremă, Suedia)]

„Întrebare preliminară – Drept de autor și drepturi conexe – Societatea informațională – Dreptul de distribuire – Încălcare – Articole de îmbrăcăminte cu semne identice sau similare cu mărci înregistrate ale Uniunii – Depozitare în scopuri comerciale – Depozitare separată de magazin”

1. Högsta domstolen (Curtea Supremă, Suedia) trebuie să se pronunțe cu privire la un recurs formulat împotriva hotărârii pronunțate în a doua instanță împotriva unui comerciant care a vândut în magazinul său și a stocat în depozitele sale, unul adiacent magazinului și altul situat într-o suburbie din Stockholm, o serie de produse textile care, fără consimțământul titularilor de drepturi, conțineau imagini și motive specifice muzicii rock protejate prin drepturi de autor.

2. Întrebarea pe care instanța de trimitere o adresează Curții se referă la limitele unuia dintre drepturile de autor, acela de a autoriza sau de a interzice distribuirea către public a unei opere sau a copiilor acesteia, care este abordat în Directiva 2001/29/CE[2]. Mai precis, instanța dorește să știe dacă și în ce măsură acest drept acoperă, în afară de articolele vândute, produsele aflate în depozit.

I. Cadrul juridic

A. Dreptul internațional

3. Tratatul Organizației Mondiale a Proprietății Intelectuale (OMPI) privind drepturile de autor, adoptat la Geneva la 20 decembrie 1996 (denumit în continuare „TDA”), a fost aprobat în numele Comunității Europene prin Decizia 2000/278/CE a Consiliului din 16 martie 2000[3].

4. Articolul 6 prevede:

„(1) Autorii operelor literare și artistice se bucură de dreptul exclusiv de a autoriza punerea la dispoziția publicului a originalului și a copiilor operelor lor prin vânzare sau alt tip de transfer de proprietate.

1 Limba originală: spaniola.

2 Directiva Parlamentului European și a Consiliului din 22 mai 2001 privind armonizarea anumitor aspecte ale dreptului de autor și drepturilor conexe în societatea informațională (JO 2001, L 167, p. 10, Ediție specială, 17/vol. 1, p. 230).

3 JO 2000, L 89, p. 6, Ediție specială, 11/vol. 20, p. 212.

(2) Nicio dispoziție din prezentul tratat nu aduce atingere libertății pe care o au părțile contractante de a determina eventualele condiții în care epuizarea dreptului prevăzut la alineatul (1) se aplică după prima vânzare sau după o altă operațiune de transfer de proprietate a originalului sau a unei copii a operei, efectuate cu autorizarea autorului."

B. Dreptul Uniunii. Directiva 2001/29[4]

5. Potrivit considerentului (9) al acesteia:

„Orice armonizare a dreptului de autor și a drepturilor conexe trebuie să aibă la bază un nivel ridicat de protecție, deoarece aceste drepturi sunt esențiale pentru creația intelectuală. […]"

6. Considerentul (11) al acesteia enunță:

„Un sistem eficient și riguros de protecție a dreptului de autor și a drepturilor conexe este unul dintre principalele instrumente care garantează creativității și producției culturale europene obținerea resurselor necesare și păstrarea autonomiei și demnității creatorilor și artiștilor interpreți sau executanți."

7. În conformitate cu considerentul (28) al acesteia:

„În temeiul prezentei directive, protecția dreptului de autor include dreptul exclusiv de a controla distribuția unei opere încorporate într-un bun corporal. Prima vânzare a originalului unei opere sau a unor copii ale acesteia în cadrul Comunității de către titularul dreptului de autor sau cu consimțământul acestuia epuizează dreptul de a controla revânzarea acestuia în cadrul Comunității. Acest drept nu ar trebui epuizat prin vânzarea originalului sau a copiilor acestuia în afara Comunității de către titularul dreptului de autor sau cu consimțământul acestuia. […]"

8. Articolul 4 prevede:

„(1) Statele membre prevăd dreptul exclusiv al autorului de a autoriza sau de a interzice orice formă de distribuire către public, prin vânzare sau prin altă modalitate, a originalului operei sau a copiilor acestuia.

(2) Dreptul de distribuire a originalului sau a copiilor operei nu se epuizează în cadrul Comunității, exceptând cazul în care prima vânzare sau primul altfel de transfer al proprietății asupra obiectului în cauză în cadrul Comunității se face de către titularul dreptului sau cu acordul acestuia."

C. Dreptul național. Lag (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk[5]

9. În conformitate cu articolul 2 din această lege, o „măsură" care încalcă dreptul de autor poate consta printre altele în exploatarea operei, fără consimțământul titularului de drepturi, prin punerea sa la dispoziția publicului, în special atunci când copii ale acesteia sunt oferite spre vânzare, închiriere sau împrumut sau sunt distribuite către public printr-o altă modalitate (articolul 2 al treilea paragraf punctul 4 din legea în cauză).

4 Apropierea ordinilor juridice ale statelor membre în materie de proprietate intelectuală a fost efectuată în principal prin intermediul Directivei 93/98/CEE a Consiliului din 29 octombrie 1993 privind armonizarea duratei de protecție a dreptului de autor și a anumitor drepturi conexe (JO 1993, L 290, p. 9, Ediție specială, 17/vol. 1, p. 141), cu modificările ulterioare, abrogată ulterior prin Directiva 2006/116/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 12 decembrie 2006 (JO 2006, L 372, p. 12, Ediție specială, 17/vol. 3, p. 7), de codificare a directivelor anterioare. Una dintre aceste modificări a avut ca scop reglementarea prin intermediul Directivei 2001/29 a protecției drepturilor de autor și a drepturilor conexe în așa-numita societate informațională.

5 Legea (1960:729) privind dreptul de autor asupra operelor literare și artistice (denumită în continuare „Legea privind drepturile de autor"), care a transpus Directiva 2001/29 în legislația suedeză.

10. Potrivit articolului 53 din Legea privind dreptul de autor, orice persoană care, în mod deliberat sau prin neglijență gravă, ia „măsuri” referitoare la o operă artistică sau literară care încalcă drepturile de autor asupra operei respective, în sensul capitolelor 1 și 2, este sancționată cu amendă sau cu închisoarea de până la doi ani.

II. Situația de fapt din litigiul principal, întrebările preliminare și procedura în fața Curții

A. Situația de fapt

11. Domnul Syed avea un magazin în Gamla Stan, Stockholm, în care vindea printre altele articole vestimentare și accesorii cu motive specifice muzicii rock. Acestea erau produse piratate care încălcau drepturile conferite de marcă și drepturile de autor ale titularilor respectivi ai acestor drepturi. Produsele au fost găsite nu numai în magazin, ci și într-un depozit adiacent magazinului, precum și într-un depozit situat în districtul Bandhagen, un cartier din partea de sud a Stockholmului.

12. Pus sub acuzare, în cadrul unei proceduri penale, pentru multiple încălcări ale dreptului conferit de marcă și ale Legii privind drepturile de autor, domnul Syed a declarat în fața tingsrätt (Tribunalul de Primă Instanță, Suedia) că magazinul se aprovizionează în mod regulat cu produse provenite din ambele depozite.

13. Potrivit Riksåklagaren (Ministerul Public suedez), a fost săvârșită o dublă încălcare:

– Pe de o parte, inculpatul a încălcat dreptul conferit de marcă prin faptul că a utilizat în mod ilegal, în cadrul activității sale comerciale de vânzare de îmbrăcăminte și accesorii, semne identice sau similare cu anumite mărci înregistrate ale Uniunii. Încălcarea s-a produs ca urmare a faptului că acesta a importat produsele în Suedia, le-a oferit spre vânzare în magazinul său și le-a depozitat în scopuri comerciale, atât în magazin, cât și într-un depozit adiacent magazinului și într-un depozit situat în Bandhagen [6].

– Pe de altă parte, inculpatul a încălcat și drepturile de autor prin punerea la dispoziția publicului, în mod ilegal, de îmbrăcăminte și articole cu imagini protejate prin drepturile de autor al titularilor lor. Încălcarea a constat în oferirea produselor spre vânzare sau altă formă de distribuire către public în magazin, în depozitul adiacent magazinului și în depozitul din Bandhagen. În subsidiar, acesta a fost acuzat de tentativă sau de acte pregătitoare în vederea aceleiași încălcări a Legii privind drepturile de autor.

14. Tingsrätt (Tribunalul de Primă Instanță) a statuat că domnul Syed se face vinovat de încălcarea drepturilor conferite de marcă în ceea ce privește toate obiectele găsite. În plus, instanța menționată a stabilit că domnul Syed se face vinovat de încălcarea Legii privind dreptul de autor în ceea ce privește produsele expuse în magazin și în ceea ce privește produsele găsite în depozite, care erau identice cu produsele aflate în magazin (599 de articole de îmbrăcăminte). Prin hotărârea sa, tingsrätt (Tribunalul de Primă Instanță) l-a condamnat la o pedeapsă privativă de libertate cu suspendare și la 80 de zile-amendă.

15. Potrivit instanței respective, oferirea spre vânzare de către domnul Syed nu se limita la articolele prezente în magazin, ci includea produsele identice din ambele depozite. Cu toate acestea, în ceea ce privește articolele prezente numai în depozite care nu corespundeau celor din magazin, instanța l-a achitat pe domnul Syed, considerând că acesta nu le-a oferit spre vânzare și nici nu a săvârșit o tentativă de încălcare sau acte pregătitoare în sensul Legii privind drepturile de autor.

6 Încălcarea dreptului conferit de marcă nu este pusă în discuție în prezenta trimitere preliminară.

16. Hotărârea menționată mai sus fiind atacată în fața Svea hovrätt, Patent- och marknadsöverdomstolen (Curtea de Apel cu Sediul în Stockholm, Secția comercială și pentru brevete, Suedia), această instanță a admis parțial apelul formulat de domnul Syed, achitându-l în ceea ce privește încălcarea Legii privind dreptul de autor referitor la produsele depozitate în cele două depozite care erau identice cu cele vândute în magazin.

17. Potrivit Svea hovrätt, Patent- och marknadsöverdomstolen (Curtea de Apel cu Sediul în Stockholm, Secția comercială și pentru brevete, Suedia), deși domnul Syed a depozitat articole cu intenția de a le vinde, acesta nu le-a oferit spre vânzare și nici nu le-a distribuit printr-o altă modalitate publicului, negându-se că deținerea produselor în depozite constituie o tentativă de încălcare sau acte pregătitoare în vederea unei încălcări. Prin urmare, instanța de apel a reținut răspunderea domnului Syed pentru încălcarea Legii privind dreptul de autor numai în ceea ce privește articolele de îmbrăcăminte din magazin. În consecință, instanța l-a condamnat la o pedeapsă privativă de libertate cu suspendare și a scăzut amenda la 60 de zile.

18. Ministerul Public, în dezacord cu hotărârea pronunțată în apel, a formulat recurs la Högsta domstolen (Curtea Supremă). În opinia sa, oferirea de produse spre vânzare într-un magazin ar trebui să includă și posibilitatea de a cumpăra produse identice stocate în depozite. Prin urmare, Ministerul Public a solicitat condamnarea domnului Syed ca responsabil pentru încălcarea Legii privind dreptul de autor și pentru cele 599 de produse existente în depozite care erau identice cu cele expuse în magazin. În subsidiar, acesta a solicitat condamnarea inculpatului pentru tentativă de încălcare, deși nu i-a imputat și actele pregătitoare.

19. Domnul Syed s-a opus recursului afirmând că, potrivit jurisprudenței Curții, încălcarea dreptului de distribuire prin oferirea spre vânzare presupune existența unor acte direcționate către public cu scopul de a vinde fiecare articol în parte. Includerea achiziționării și a depozitării unor produse în categoria acestor acte reprezintă o interpretare mult prea largă a noțiunii de distribuire, ceea ce contravine principiului legalității.

20. Potrivit Högsta domstolen (Curtea Supremă), în procesul legislativ de transpunere a Directivei 2001/29 în dreptul intern, guvernul a indicat că un act nu trebuie să fie finalizat pentru ca acesta să intre sub incidența dreptului de distribuire reglementat la articolul 4 alineatul (1) din directiva menționată. Este suficientă, de exemplu, oferirea spre vânzare a copiei prin intermediul unei acțiuni publicitare. Instanța menționată a adăugat că nici Legea privind dreptul de autor, nici Directiva 2001/29 nu interzic în mod expres depozitarea operelor protejate prin dreptul de autor în scopul vânzării [7].

21. Potrivit instanței de trimitere, reiese din Hotărârea Dimensione Direct Sales și Labianca [8] faptul că se poate aduce atingere dreptului exclusiv al autorului prevăzut la articolul 4 alineatul (1) din Directiva 2001/29 în cazul în care o persoană întreprinde măsuri sau realizează acte care sunt preliminare încheierii unui contract de vânzare, de exemplu prin oferirea spre vânzare a unor produse protejate. Cu toate acestea, problema care se ridică este dacă produsele protejate prin dreptul de autor stocate în depozit pot fi considerate ca fiind oferite spre vânzare în cazul în care aceeași persoană oferă produse identice spre vânzare într-un magazin al cărui proprietar este.

7 Instanța de trimitere face referire la articolul 10 din capitolul 1 din varumärkeslag (2010:1877) [Legea suedeză (2010:1877) privind mărcile] și la articolul 9 alineatul (3) litera (b) din Regulamentul (CE) nr. 207/2009 al Consiliului din 26 februarie 2009 privind marca comunitară (JO 2009, L 78, p. 1), înlocuit între timp de Regulamentul (UE) 2017/1001 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 aprilie 2017 privind marca Uniunii Europene (JO 2017, L 154, p. 1).

8 Hotărârea din 13 mai 2015 (C-516/13, EU:C:2015:315), denumită în continuare „Hotărârea Dimensione Direct Sales”.

B. Întrebările preliminare

22. În aceste condiții, Högsta domstolen (Curtea Supremă) a adresat Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) Atunci când produse care poartă un motiv protejat sunt oferite în mod ilegal spre vânzare într-un magazin, poate exista de asemenea o încălcare a dreptului exclusiv de distribuire al autorului, în sensul articolului 4 alineatul (1) din Directiva 2001/29, în ceea ce privește produsele cu motive identice care sunt stocate în depozit de către persoana care oferă bunurile spre vânzare?

2) Prezintă relevanță aspectul dacă produsele sunt ținute într-un depozit adiacent magazinului sau într-o altă locație?”

C. Procedurile în fața Curții

23. Cererea de decizie preliminară a fost depusă la grefa Curții la 28 septembrie 2017, Ministerul Public și Comisia fiind singurele instituții care au prezentat observații scrise. Nu s-a considerat necesar să se organizeze o ședință de audiere a pledoariilor.

III. Sinteza observațiilor părților

24. În opinia Ministerului Public, care își confirmă poziția exprimată în fața instanței de trimitere, este necesar să se țină seama de consecințele pe care o interpretare prea strictă a dreptului de distribuire le-ar putea avea asupra aplicării Directivei 2004/48/CE[9]. Acesta afirmă că măsurile procedurale și sancțiunile prevăzute în acest text normativ presupun săvârșirea unei încălcări sau realizarea sa iminentă.

25. Ministerul Public consideră că, atunci când un comerciant depozitează în localurile sale produse cu motive protejate prin drepturi de autor, acesta încearcă să obțină un avantaj economic sau comercial[10]. Oferirea de produse într-un magazin are scopul de a-i incita pe consumatori să cumpere și produsele identice aflate în depozit. Orice altă interpretare ar fi, potrivit Ministerului Public, incompatibilă cu postulatele Hotărârii Dimensione Direct Sales și nu ar garanta un nivel de protecție ridicat, eficient și riguros[11].

26. Prin urmare, Ministerul Public propune să se răspundă la întrebările preliminare în sensul că produsele care fac obiectul litigiului încalcă dreptul exclusiv de distribuire al autorului, prevăzut la articolul 4 alineatul (1) din Directiva 2001/29, depozitarea acestora într-un local adiacent magazinului sau într-un alt local mai îndepărtat fiind lipsită de relevanță.

9 Directiva Parlamentului European și a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind respectarea drepturilor de proprietate intelectuală (JO 2004, L 157, p. 45, Ediție specială, 17/vol. 2, p. 56).

10 Acesta citează un extras din Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu și Comitetul Economic și Social European – Orientări cu privire la anumite aspecte ale Directivei 2004/48/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind respectarea drepturilor de proprietate intelectuală [Bruxelles, 29.11.2017, COM(2017) 708 final, p. 9], care enunță: „Din cele de mai sus rezultă că, în opinia Comisiei, noțiunea de scară comercială, astfel cum este folosită în diverse dispoziții ale DRDPI, nu ar trebui să fie înțeleasă în termeni pur cantitativi, ci anumite elemente calitative, precum dacă activitatea în cauză este desfășurată în mod normal pentru obținerea unui avantaj economic sau comercial, ar trebui de asemenea luate în considerare.”

11 Se face trimitere la Hotărârea din 17 aprilie 2008, Peek & Cloppenburg (C-456/06, EU:C:2008:232, punctul 37).

27. Comisia propune ca examinarea întrebărilor să se înceapă cu Hotărârea Dimensione Direct Sales, mai precis cu postulatele care îi conferă titularului dreptului de autor dreptul de a interzice orice formă de distribuire a produselor care poartă opera sa, precum și cu noțiunea de distribuire ca noțiune autonomă în dreptul Uniunii [12]. În această noțiune ar putea fi incluse atât încheierea unui contract de vânzare și livrarea către client a obiectului achiziționat, cât și alte operațiuni care precedă încheierea contractului [13], inclusiv acțiunile publicitare [14].

28. Din aceste premise reiese că produsele depozitate în alte localuri decât magazinul încalcă dreptul de distribuire al titularului dacă se dovedește că acestea sunt oferite spre vânzare ori fac obiectul operațiunilor publicitare adresate consumatorilor. Totuși, această concluzie nu răspunde cu adevărat la întrebările instanței de trimitere, deoarece întrebarea acesteia este dacă produsele depozitate pot fi asimilate cu cele oferite efectiv în magazin, indiferent dacă acestea sunt vândute sau se face publicitate pentru ele.

29. Comisia contestă că o astfel de comparație este posibilă, întrucât acest lucru ar însemna să se pornească de la o poziție *a priori* cu privire la destinația comercială a produselor aflate în depozite pentru simplul fapt că alte produse similare au fost vândute publicului. În consecință, este necesar să se examineze intenția persoanei în cauză în ceea ce privește produsele, din punct de vedere comercial.

30. În acest sens, Comisia propune un set de criterii care să coroboreze destinația comercială a produselor: a) identitatea produselor cu altele, protejate prin dreptul de autor, care sunt expuse spre vânzare în magazin, b) o legătură fizică, financiară sau administrativă între depozit și magazin și c) aprovizionarea periodică a magazinului cu produse din depozit.

IV. Analiză

A. Observații preliminare

31. Întrebările preliminare au fost ridicate în cadrul unei proceduri penale împotriva domnului Syed, ceea ce ne obligă să aducem clarificări preliminare. Legiuitorul suedez a ales să incrimineze, la articolul 53 din Legea privind dreptul de autor, încălcarea dreptului de autor asupra unei opere artistice sau literare, referindu-se la alte dispoziții prevăzute în aceeași lege. Acesta nu a făcut trimitere în mod expres, cel puțin în formularea sa literală, la Directiva 2001/29.

32. Cu toate acestea, legiuitorul european nu a recurs, în acest domeniu, nici la posibilitatea de a defini infracțiunile penale, nici la aceea de a apropia sau de a armoniza legislațiile statelor membre în materie penală [articolul 83 din TFUE, alineatele (1) și (2)]. În lipsa unor astfel de reglementări, Curtea poate furniza instanței de trimitere interpretarea adecvată a Directivei 2001/29, fără a interveni însă în dezbaterea privind aspectele de drept penal ale legislației unuia dintre aceste state membre, întrucât, reiterăm, nu există o armonizare în acest domeniu.

12 Hotărârea Dimensione Direct Sales, punctele 21 și 22.

13 *Ibidem*, punctele 25 și 26.

14 *Ibidem*, punctele 29-32.

33. Directiva 2004/48 prevede numai „măsuri, proceduri și mijloace de reparație de natură civilă și administrativă” (articolul 16) destinate să protejeze drepturile de proprietate intelectuală. Deși directiva menționată enunță că „sancțiunile penale constituie de asemenea, în cazuri corespunzătoare, un mijloc de a asigura respectarea drepturilor de proprietate intelectuală” [15], acestea nu sunt incluse în domeniul său de aplicare. În plus, articolul 2 alineatul (3) litera (c) prevede că „[p]rezenta directivă nu aduce atingere […] oricăror dispoziții interne ale statelor membre referitoare la procedurile penale sau la sancțiunile ce se aplică în cazul încălcării drepturilor de proprietate intelectuală”.

34. În fața instanței de trimitere, domnul Syed și-a exprimat temerea că, în temeiul trimiterii la norma civilă efectuate de norma penală în vederea definirii infracțiunii, Curtea interpretează într-un sens prea larg noțiunea „distribuire”, incluzând în aceasta produsele depozitate, dar care nu au fost încă vândute, contrar principiului determinării stricte a infracțiunilor.

35. Nu considerăm că acest argument este admisibil. Curtea trebuie să interpreteze articolul 4 alineatul (1) din Directiva 2001/29 indiferent de consecințele care, din punctul de vedere al dreptului penal suedez, pot fi deduse de instanța de trimitere [16]. Această interpretare se limitează la analizarea perimetrului de protecție a dreptului autorului de a interzice sau de a permite distribuirea creațiilor sale. Aspectul dacă, în conformitate cu legislația suedeză, este suficient ca acest drept să fi fost încălcat pentru a angaja răspunderea penală nu depinde nici de Directiva 2001/29, nici de interpretarea acesteia de către Curte.

36. Din observația domnului Syed reiese, de fapt, o critică în ceea ce privește configurarea infracțiunii prevăzute la articolul 53 din Legea privind dreptul de autor. Această critică vizează eventuala încălcare a principiilor legalității și securității juridice, întrucât dispoziția menționată nu ar respecta principiul tipicității specific normelor penale.

37. După cum am menționat deja, această afirmație nu are legătură cu această procedură preliminară și, prin urmare, nu trebuie luată în considerare. Curtea va trebui să se limiteze, în cadrul dialogului preliminar cu instanțele naționale, la a furniza instanței de trimitere interpretarea dreptului de distribuire prevăzut la articolul 4 alineatul (1) din Directiva 2001/29.

B. Cu privire la întrebările preliminare

38. Din expunerea situației de fapt care figurează în decizia de trimitere reiese că domnul Syed lucrează cu produse pe care sunt aplicate reproduceri ale unor opere protejate prin drepturi de autor, fără acordul titularilor de drepturi. Pentru a delimita mai bine faptele care suscită îndoielile instanței de trimitere, este necesar să se clarifice următoarele:

– o parte dintre produsele piratate erau oferite spre vânzare în magazinul domnului Syed, care a fost condamnat în primă instanță și în apel pentru acest comportament, cu privire la care instanța de recurs nu are nicio îndoială;

– o altă parte a acestor produse (mai precis 599 de articole de îmbrăcăminte identice cu cele expuse în magazin) se aflau în depozitele domnului Syed;

– restul produselor piratate se aflau de asemenea în depozite, dar nici nu erau oferite spre vânzare, nici nu coincideau cu articolele de îmbrăcăminte expuse în magazin.

15 Considerentul (28).

16 Unele dintre hotărârile Curții, la care ne vom referi mai târziu, au furnizat interpretarea acestei directive în trimiterile preliminare prezentate tocmai în cadrul unor proceduri penale.

39. Or, instanța de trimitere ridică problema dacă dreptul de distribuire se extinde la a doua categorie de articole, și anume cele care poartă aceleași „motive protejate" precum cele care sunt vândute în magazin, dar care sunt depozitate în alte localuri. De asemenea, aceasta dorește să știe dacă gradul mai mare sau mai mic de proximitate al depozitelor (unul adiacent magazinului și celălalt situat într-o suburbie din sudul orașului Stockholm) are vreo incidență asupra răspunsului.

40. Îndoielile instanței de trimitere sunt mai bine înțelese atunci când se examinează jurisprudența Curții de până în prezent, pe care o vom prezenta în mod succint în continuare.

41. În Hotărârea Peek & Cloppenburg [17], s-a clarificat dacă dreptul de distribuire prevăzut la articolul 4 alineatul (1) din Directiva 2001/29 a fost încălcat atunci când un lanț de magazine de îmbrăcăminte a amplasat într-un spațiu de odihnă pentru clienți organizat în unul dintre magazinele sale și în vitrina unui alt magazin fotolii și canapele create de Charles-Édouard Jeanneret (*Le Corbusier*) și protejate prin drepturi de autor, dar fabricate fără acordul titularului lor (o societate consacrată producției de piese de mobilier tapisate).

42. Curtea a răspuns, pe scurt, că numai acele „acte care implică exclusiv un transfer de proprietate a acestui obiect" se încadrează în domeniul noțiunii de distribuire către public a originalului unei opere sau a unei copii a acesteia *printr-o altă modalitate decât prin vânzare* în sensul dispoziției în cauză [18].

43. Cu toate acestea, în două hotărâri ulterioare, Curtea a extins domeniul noțiunii de distribuire, incluzând în acesta comportamentele care nu se limitează la simple acte translative de proprietate.

44. Astfel, în Hotărârea Donner [19], îndoielile vizau comportamentul unui transportator care acționa în calitate de complice la distribuirea neautorizată de reproduceri ale unor obiecte de mobilier protejate prin drepturi de autor, pe care o societate italiană le furniza clienților săi în Germania [20].

45. Întrucât distribuirea către public se caracterizează printr-o „serie de operațiuni care se întind, *cel puțin*, de la încheierea contractului de vânzare până la executarea acestuia prin livrarea către un membru al publicului", Curtea a atribuit comerciantului răspunderea „pentru orice operațiune, realizată de el însuși sau în numele său, care dă naștere unei «distribuiri către public» într-un stat membru în care bunurile distribuite sunt protejate prin dreptul de autor. De asemenea, îi poate fi imputată orice operațiune de aceeași natură efectuată de un terț atunci când respectivul comerciant a vizat în mod specific publicul statului de destinație și când nu putea ignora acțiunile acestui terț" [21].

46. În cauza Dimensione Direct Sales s-a analizat problema „dacă articolul 4 alineatul (1) din Directiva 2001/29 trebuie interpretat în sensul că permite titularului dreptului exclusiv de distribuire a unei opere protejate să se opună unei oferte de vânzare sau publicității referitoare la originalul sau la o copie a acestei opere, chiar dacă nu s-ar stabili că această ofertă sau publicitate a condus la achiziționarea unui obiect protejat de către un cumpărător din Uniune" [22].

17 Hotărârea din 17 aprilie 2008 (C-456/06, EU:C:2008:232).

18 *Ibidem*, punctul 36.

19 Hotărârea din 21 iunie 2012 (C-5/11, EU:C:2012:370).

20 *Ibidem*, punctul 12. Societatea italiană „oferea spre vânzare clienților cu reședința în Germania reproduceri ale unor obiecte de mobilier în stilul «Bauhaus», prin intermediul unor anunțuri și prospecte inserate în reviste, al unor trimiteri poștale nominale adresate destinatarului lor și al unui site internet în limba germană, fără a avea licențele necesare pentru comercializarea acestor obiecte în Germania".

21 *Ibidem*, punctele 26 și 27. Sublinierea noastră. A se vedea în același sens, dar în domeniul importului într-un stat membru de mărfuri contrafăcute prin intermediul unui site internet dintr-o țară terță, Hotărârea din 6 februarie 2014, Blomqvist (C-98/13, EU:C:2014:55, punctul 28). În această cauză s-a aplicat Regulamentul (CE) nr. 1383/2003 al Consiliului din 22 iulie 2003 privind intervenția autorităților vamale împotriva mărfurilor suspectate de a aduce atingere anumitor drepturi de proprietate intelectuală, precum și măsurile care trebuie aplicate mărfurilor care aduc atingere anumitor drepturi de proprietate intelectuală (JO 2003, L 196, p. 7, Ediție specială, 02/vol. 16, p. 18).

22 Hotărârea Dimensione Direct Sales, punctul 20. Părțile în litigiu erau o societate de vânzări directe sau prin internet de piese de mobilier (care erau imitații sau contrafaceri ale unor opere protejate) și titularul drepturilor de autor asupra acestor creații.

47. În temeiul jurisprudenței anterioare, Curtea i-a recunoscut titularului dreptului de autor dreptul de a se opune publicității realizate de vânzător (care oferea obiectele contrafăcute pe site-ul său internet, în diferite ziare și reviste, precum și într-un pliant publicitar). Mai precis, aceasta a declarat:

– „[î]n ceea ce privește o invitație de a prezenta o ofertă sau publicitatea fără caracter obligatoriu cu privire la un obiect protejat, acestea de asemenea se încadrează în șirul operațiilor întreprinse cu scopul de a realiza vânzarea acestui obiect” [23];

– „această publicitate nu este urmată de transferul proprietății asupra operei protejate sau a copiei sale către cumpărător” [24].

48. În consecință, Curtea a respins teza potrivit căreia, pentru a stabili încălcarea dreptului de distribuire, este necesar un act ulterior publicității, care să implice transferul către cumpărător al dreptului de proprietate asupra obiectului protejat sau a copiei acestuia.

49. Din această jurisprudență reiese că Curtea a extins noțiunea de *distribuire* care figurează la articolul 4 alineatul (1) din Directiva 2001/29. Aceasta a evoluat de la simplul act translativ de proprietate până la includerea actelor pregătitoare pentru vânzarea obiectului, cum ar fi oferta comerciantului (în mod direct sau pe site-ul său internet) sau alte operațiuni pentru efectuarea unei astfel de vânzări, inclusiv transportul mărfurilor de către un terț.

50. În mod logic, soluțiile furnizate de Curte [25] în aceste cauze trebuie contextualizate, metodologie care trebuie utilizată și în speță. În prezent trebuie doar să se stabilească numai dacă depozitarea articolelor de îmbrăcăminte în depozite, în situația în care acestea sunt identice cu cele expuse pentru vânzare în magazin, este inclusă în lanțul operațiunilor destinate comercializării lor.

51. Atunci când se analizează întinderea dreptului exclusiv al autorului de a interzice orice formă de distribuire către public, în sensul articolului 4 alineatul (1) din Directiva 2001/29, poate fi util să se facă referire la contextul economic al noțiunii „distribuire” a unui produs. În practica comercială, acest termen este definit ca reprezentând ansamblul acțiunilor, proceselor și relațiilor prin care un produs își urmează traiectoria de la fabricare până la utilizarea sa finală, fie în cadrul unui proces de prelucrare ulterior, fie fiind livrat definitiv consumatorului [26].

52. Este însă îndoielnic că, din perspectiva juridică relevantă în prezenta cauză, dreptul exclusiv de a autoriza sau de a interzice distribuirea la care se referă Directiva 2001/29 are un domeniu de aplicare atât de larg. În fața tezei potrivit căreia primul transfer (de la producător la angrosist) ar intra deja în perimetrul acestui drept, s-ar putea considera că această prerogativă a titularului dreptului de autor afectează doar operațiunea dintre distribuitorul cu amănuntul și consumatorul final [27].

23 *Ibidem*, punctul 28.

24 *Ibidem*, punctul 32.

25 Suntem de acord cu avocatul general Cruz Villalón în ceea ce privește importanța deosebită a contextului de fapt din fiecare cauză abordată până în prezent de Curte; a se vedea Concluziile prezentate de acesta în cauza Dimensione Direct Sales (C-516/13, EU:C:2014:2415, punctul 41).

26 A se vedea, de exemplu, Martinek, M., „1. Kapitel. Grundlagen des Vertriebsrechts”, în Martinek, M., și Semler, F.-J. (ed.), *Handbuch des Vertriebsrechts*, Editura C. H. Beck, München, 1996, p. 3.

27 Bently, L., și Sherman, B., *Intellectual Property Law*, Oxford University Press, ediția a treia, 2009, p. 144.

53. În lumina acordurilor internaționale încheiate de Uniune [28], Curtea a optat pentru cea de a doua teză, interpretând noțiunea „distribuire către public, prin vânzare", prevăzută la articolul 4 alineatul (1) din Directiva 2001/29, ca fiind sinonimă cu expresia „punerea la dispoziția publicului [...] prin vânzare" prevăzută la articolul 6 alineatul (1) din TDA. Astfel, prin „public" se înțelege consumatorul sau utilizatorul final, iar nu întreprinderile intermediare din lanțul de distribuire, în special, angrosiștii, deși TDA nu definește noțiunea „public", lăsând această definiție la latitudinea legiuitorului sau a instanțelor părților contractante [29].

54. Nu se contestă faptul că domnul Syed este un distribuitor cu amănuntul care vinde consumatorului final. Prin urmare, acesta se situează în ultimul segment al lanțului de distribuire care intră sub incidența dreptului autorului de a autoriza sau de a interzice distribuirea operelor sale protejate. Pornind de la această premisă, este necesar să se analizeze domeniul de aplicare al acestui drept în cazul în care produsele identice cu cele expuse pentru vânzare în magazin se află în depozitele vânzătorului.

55. Am arătat deja că jurisprudența include printre actele proprii distribuirii „cel puțin" contractul de vânzare și livrarea către cumpărător a obiectului achiziționat [30], precum și oferirea spre vânzare și publicitatea fără caracter obligatoriu [31]. Cu toate acestea, considerăm că oferirea spre vânzare nu se limitează doar la produsele expuse într-un anumit spațiu comercial, ci le vizează și pe cele care, fiind identice cu acestea, sunt stocate temporar într-un depozit al vânzătorului, pregătite să înlocuiască produsele epuizate.

56. Expunerea mărfurilor în vitrină sau în interiorul magazinului are ca scop vânzarea a cât mai multe produse, astfel cum este logic să se presupună din partea oricărui comerciant. Articolele de îmbrăcăminte (în acest caz, tricourile cu motive specifice muzicii rock) prezente în magazin reprezintă *pars pro toto* stocurile rămase. Între cele două categorii de articole de îmbrăcăminte există o legătură directă, care nu este altceva decât comportamentul activ care vizează vânzarea acestora.

57. Considerăm, prin urmare, că dreptul de a se opune distribuirii obiectelor ce conțin reproduceri care încalcă drepturile de autor se extinde nu doar la articolele care se află deja în magazin, ci și la cele care, purtând aceleași reproduceri, sunt stocate în depozitele vânzătorului, așteptând să fie transferate în magazin.

58. Această interpretare este în concordanță cu protecția minimă consacrată la articolul 6 alineatul (1) din TDA, care include actele pregătitoare pentru vânzare [32], precum și cu obiectivul Directivei 2001/29 de a asigura un nivel ridicat de protecție a drepturilor de autor, în conformitate cu considerentul (9) al acesteia.

59. În plus, în acest fel se asigură efectul util al dispoziției, care urmărește să prevină comercializarea de produse fabricate cu încălcarea drepturilor de autor, conferind un caracter preventiv dreptului de a controla distribuirea operei sau a copiilor acesteia. În cazul în care acest control s-ar putea efectua numai după încheierea procedurii de vânzare, iar exercitarea dreptului de distribuire ar viza fiecare operațiune individuală (aceasta pare a fi teza domnului Syed), s-ar împiedica *de facto* protecția efectivă a acestuia, având în vedere dificultățile întâmpinate în verificarea locului și a momentului vânzării produselor, în special a celor aflate în depozite.

28 Hotărârea din 21 iunie 2012, Donner (C-5/11, EU:C:2012:370, punctul 23).

29 Aceasta pare a fi o abordare constantă în TDA; a se vedea Reinbothe, J., „Chapter 7. The WIPO Copyright Treaty – Article 6", în Reinbothe, J., și Von Lewinski, S., *The WIPO Treaties on Copyright – A Commentary on the WCT, the WPPT, and the BTAP*, ediția a doua, Oxford University Press, 2015, p. 110. Deși, într-adevăr, s-ar fi putut propune o interpretare mai largă a noțiunii „public", apropierea sa de figura consumatorului final este conformă cu jurisprudența Curții cu privire la articolul 3 din Directiva 2001/29.

30 Hotărârea din 21 iunie 2012, Donner (C-5/11, EU:C:2012:370, punctul 26).

31 Hotărârea Dimensione Direct Sales, punctul 28.

32 Reinbothe, J., *op. cit.*, p. 111.

60. Deși suntem de acord cu Comisia că, în speță, caracterul intenționat al vânzării se poate deduce din faptul că anumite produse erau oferite în magazin, iar altele similare erau stocate, în același timp, în depozite, nu considerăm că este indispensabilă o verificare generalizată, precum cea pe care aceasta o recomandă, excesiv de rigidă. În special, investigarea legăturii (fizice, financiare sau administrative) dintre magazin și depozit poate fi prea formală și, în plus, nici nu clarifică modul în care această legătură ar putea fi dovedită.

61. Dimpotrivă, considerăm că, având în vedere legătura strânsă dintre articolele de îmbrăcăminte pe care domnul Syed le vindea în magazin și cele pe care le deținea în depozite, împreună cu calitatea sa de comerciant, depozitarea făcea deja parte din lanțul de acte legate de vânzare. În sinteză, este necesară extinderea la aceste produse a dreptului de a interzice sau de a autoriza distribuirea lor, ca facultate inerentă dreptului de autor.

62. În acest context, depărtarea sau proximitatea depozitelor nu prezintă relevanță. Nimic nu îl împiedică (mai mult, ține de rațiune și de bunul simț) pe domnul Syed ca, în cazul în care nu deține în depozitul din apropierea magazinului mărimea sau culoarea solicitată de un client, să se angajeze să o aducă, într-un interval de timp relativ scurt, din depozitul situat în Bandhagen. Situația de fapt s-ar încadra în continuare în lanțul operațiunilor întreprinse în scopul vânzării acestui produs.

63. În sfârșit, revenind la contextul procedural penal al litigiului în fața instanțelor suedeze, trebuie să reamintim că răspunsul propus în prezenta cauză este prezentat în cadrul strict al interpretării Directivei 2001/29. Numai aceste instanțe pot să stabilească, pornind de la modul în care legislația internă configurează categoriile de infracțiuni penale și definește diferitele etape ale *iter criminis* (acte interne, acte pregătitoare, acte de punere în aplicare, tentativă și fapt consumat), dacă a avut sau nu a avut loc o infracțiune și măsura în care ar putea fi stabilită răspunderea în sarcina autorului său.

V. Concluzie

64. Având în vedere considerațiile prezentate, propunem Curții să răspundă la întrebările preliminare adresate de Högsta domstolen (Curtea Supremă, Suedia) după cum urmează:

„Articolul 4 alineatul (1) din Directiva 2001/29/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 22 mai 2001 privind armonizarea anumitor aspecte ale dreptului de autor și drepturilor conexe în societatea informațională trebuie interpretat în sensul că dreptul exclusiv de a autoriza sau de a interzice orice formă de distribuire către public a originalului operei sau a copiilor acestuia, pe care dispoziția menționată îl prevede, se aplică produselor, stocate în spațiile de depozitare ale unui comerciant, care poartă motive protejate identice cu cele aplicate pe produsele pe care acesta le oferă spre vânzare într-un magazin al cărui proprietar este. În acest sens, distanța dintre depozite și magazin este irelevantă.”